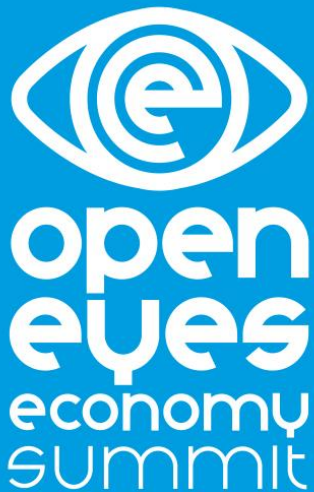

Jerzy Hausner

Społeczna czasoprzestrzeń działalności gospodarczej

Opracowanie graficzne: Karolina Wróblewska-Leśniak

www.ynharari.com

Jeśli świat społeczny pozostawałby w równowadze, maszyny mogłyby zastąpić człowieka, który je zaprogramuje. Jeśli nie, to wybór między dobrem i złem jest konieczny, a tego maszyny się nauczyć nie mogą. ... Bezduszny człowiek zaprogramuje bezduszne maszyny

Yuval N. Harari, 2018

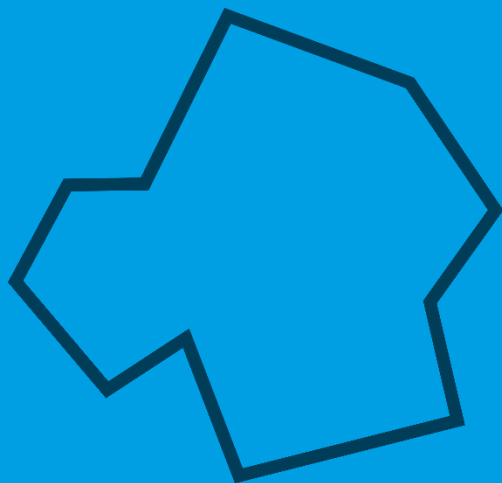

Podstawowe założenia

- Zjawiska społeczne są emergentne i kontyngentne, i to stanowi fundament teorii społecznego stawania się (Piotr Sztompka).
- Kontyngentność zjawisk społecznych oznacza, że nie są one ani stricte konieczne, ani stricte losowe.
- Czas ujmujemy przestrzennie. Przestrzeń akumuluje czas.
- Przestrzeń ma społeczną naturę, a jednocześnie to, co społeczne jest przestrzenne.
- Społeczna czasoprzestrzeń to kategoria ontologiczna, epistemologiczna i metodologiczna.

Rodzaje przestrzeni

PRZESTRZEŃ FIZYCZNA

PRZESTRZEŃ WYMIANY

PRZESTRZEŃ DYSKURSU

Każda z tych form przestrzeni może być formowana przez ludzką aktywność, ale za każdym razem o inny typ aktywności chodzi. W pierwszym przypadku jest to zagospodarowanie przestrzenne, czyli obiektowe podejście do przestrzeni, które ją terytorializuje fizycznie. W drugim przypadku mamy do czynienia z tworzeniem różnych relacji społeczno-materialnych, dzięki czemu przestrzeń staje się systemem, jest terytorializowana jako złożony system społeczny o płynnych granicach. Natomiast w trzecim przypadku kształtujemy przestrzeń poprzez wielopodmiotowy dyskurs i kreowanie wspólnotowego imaginarium, terytorializujemy ją jako modalność o lotnych granicach.

TWORZENIE I RODZAJE WIEDZY SPOŁECZNEJ

Ujęcie rzeczywistości	Rola poznającego podmiotu	Wiedza	Polityka (tryb)	Proces zmiany społecznej
Obiekt	Obserwator	Analityczna	Administrowanie	Oscylacja
System	Uczestnik	Strukturalna	Współzarządzanie	Strukturalne dopasowanie
Modalność	Uczestnik – obserwator	Modalna	Współrzędzenie	Ewolucja

Odmienne rodzaje skalowania przestrzeni mogą pozostawać w opozycji, co wynika na ogół z konfliktu interesów uczestników danego terytorium. Jedyną możliwością uspójniania odmiennych trybów skalowania przestrzeni jest włączenie do skalowania - obok wymiaru przestrzennego - wymiaru czasowego. To implikuje strategiczne myślenie o przestrzeni, które zespala przedmiotowe i podmiotowe podejście do przestrzeni. Wówczas świadomie chcemy ją kształtować tak, aby wykorzystując dotychczas rozpoznane i dostępne możliwości działania, stworzyć i uruchomić dalsze i nowe. Czas nie jest w tym przypadku rozumiany jako interwał, ale jako miara społecznej zmiany, odnoszonej zwłaszcza do relacji społecznych.

Trzy sposoby rozumienia czasu w myśli greckiej

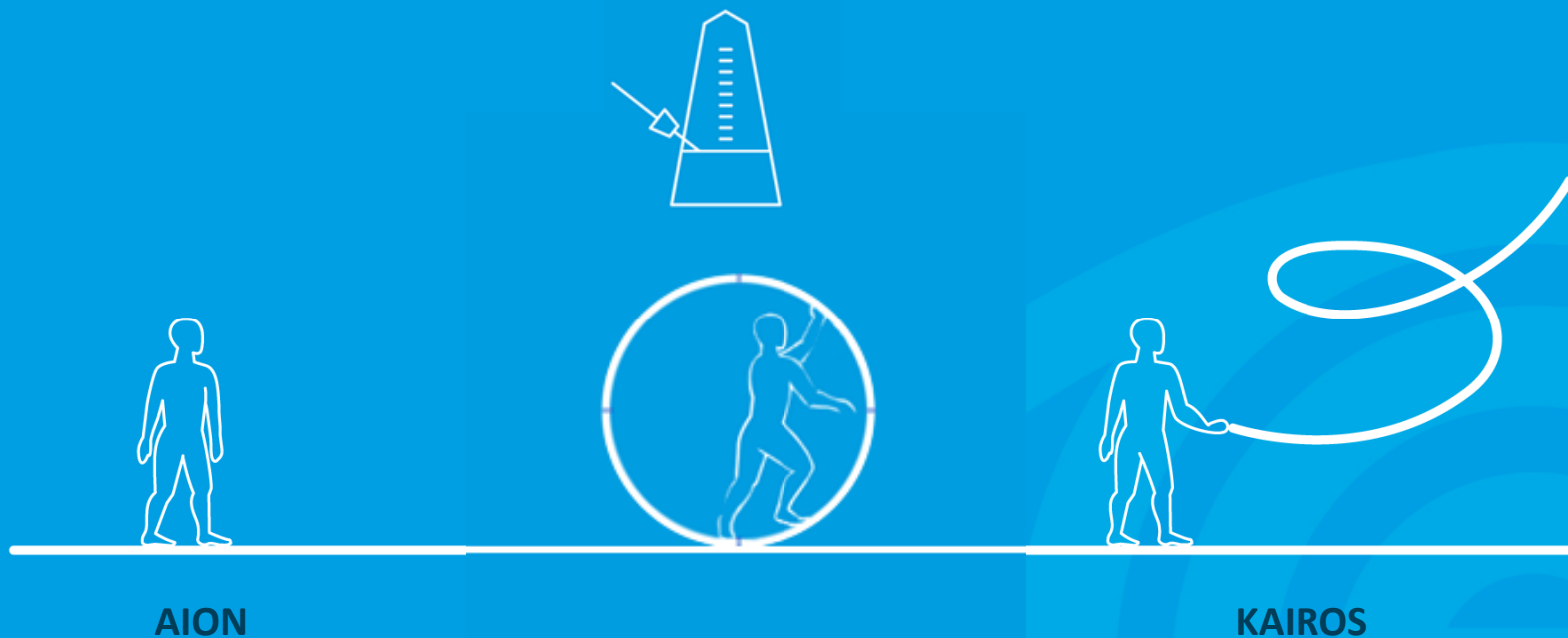

Trzy sposoby rozumienia czasu w myśli greckiej

Trzy sposoby rozumienia czasu w myśli greckiej

Trzy sposoby rozumienia czasu w myśli greckiej

AION

CHRONOS

KAIROS

Zamknięta i otwarta społeczna czasoprzestrzeń

- Zamknięta społeczna czasoprzestrzeń oznacza hegemonię jednej perspektywy czasowej i poznawczej. Otwarta społeczna czasoprzestrzeń dopuszcza różne perspektywy, które muszą się jakoś do siebie dopasować.
- W zamkniętej społecznej czasoprzestrzeni podstawową formą zachowania jest walka o dominację. W otwartej społecznej czasoprzestrzeni organizacja staje się żywym laboratorium, w którym aktorzy testują różne i nowe rozwiązania swoich problemów.

Formy społecznej czasoprzestrzeni gospodarowania

Linearność - transakcja

Obieg zamknięty

Obieg otwarty

Rozwojowa okръżność

Gospodarowanie linearne

- stanowi kwintesencję oportunistycznej gry rynkowej
- gra się o ogranie konkurenta
- gra oportunistyczna jest krótkookresowa – liczy się tylko to co teraz
- jej uczestnicy to gospodarcze single
- elastyczność przede wszystkim
- ekspansja przestrzenna i kompresja czasu

źródło:

<http://www.ge.com/pk/company/leadership/jeff-immelt>

Zasadniczo nie jesteśmy przywiązani do niczego co miałoby roczny horyzont. Sedno w tym, że w erze cyfrowej oczekiwanie roku, aby coś się zadziało jest dziwactwem

Jeff Immelt
CEO General Electric

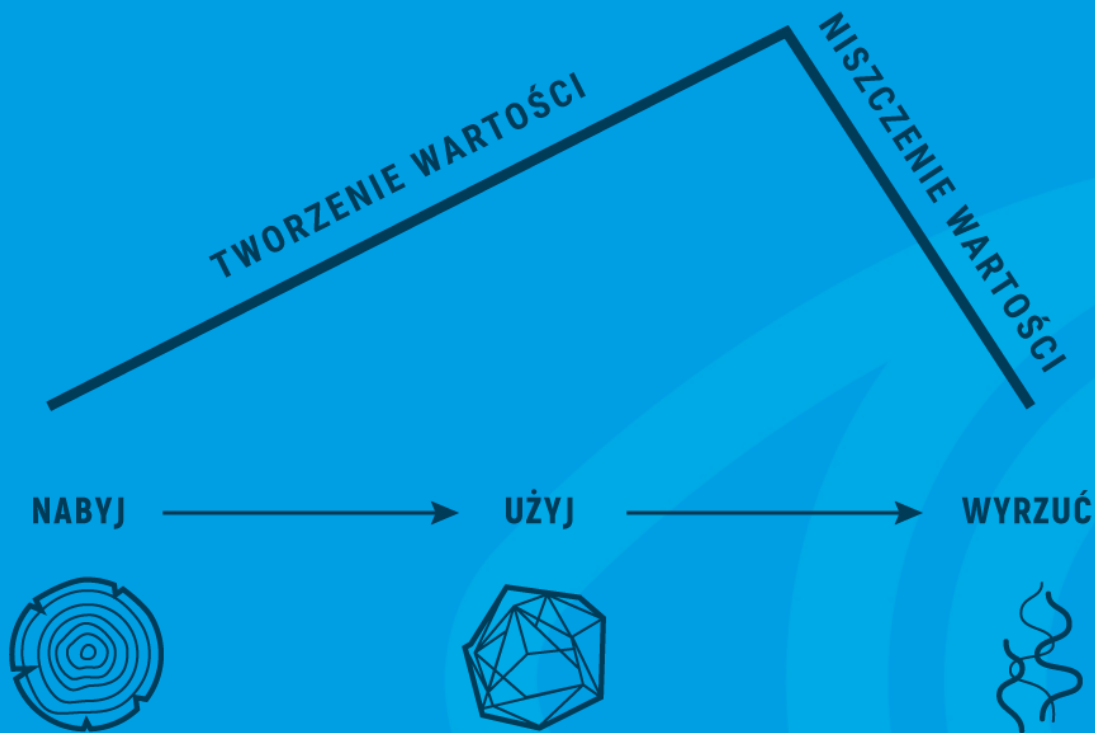
*Twoja marża
to moja szansa*

Jeff Bezos
CEO Amazon

Bezos, photographed at Amazon headquarters in Seattle
on March 11. fot. Wesley Mann

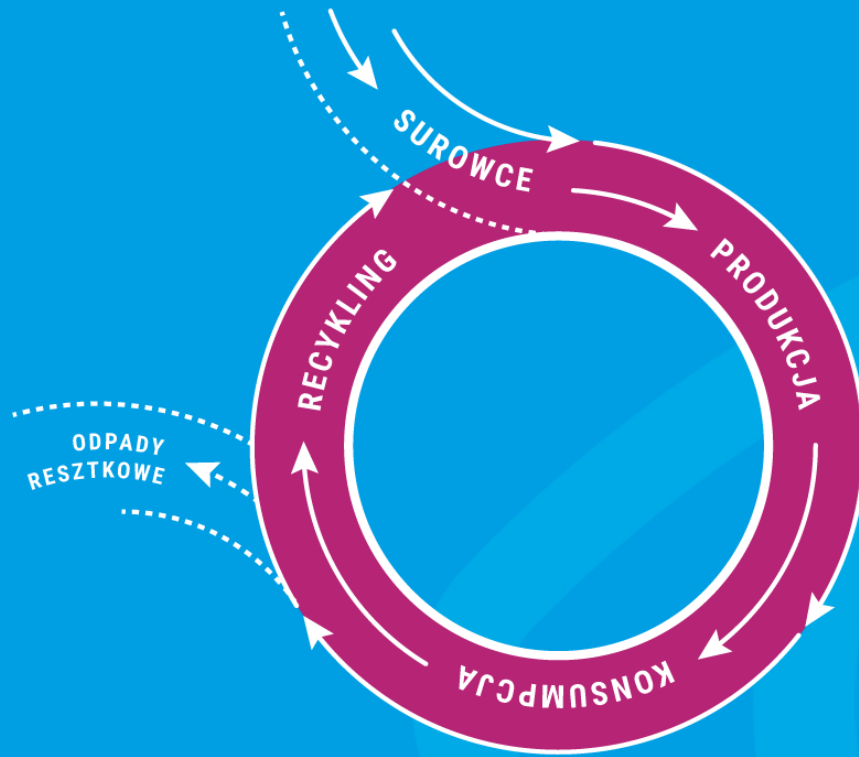

Wartość w gospodarce linearnej

Gospodarowanie w obiegu zamkniętym

Gospodarowanie w obiegu zamkniętym

- gospodarowanie w obiegu zamkniętym jest najprostszą gospodarki cyrkularnej
- firmy łączą się w skupiska wynikające z logiki określonego procesu technologicznego
- przy czym najprościej taki proces domykać w pojedynczej organizacji
- gospodarowanie linearne i o obiegu zamkniętym będzie współistnieć
- gospodarowanie o obiegu zamkniętym łagodzi konsekwencje wynikające z gospodarowania linearnego i oportunistycznej gry rynkowej, ale ich nie przewyższa
- oczekiwania wobec gospodarowania w obiegu zamkniętym są wygórowane i naiwne – to może być tylko środek a nie cel

Circularity index

	Steel	Concrete	Plastic	Paper	Aluminum
α	0.2	0.02	0.09	0.38	0.21
β	0.69	0.0	0.75	0.11	0.96
Circularity Index CI	0.14	0.0	0.07	0.04	0.20

Circularity Index, $CI = \alpha\beta$

Current material loops are still far from circular

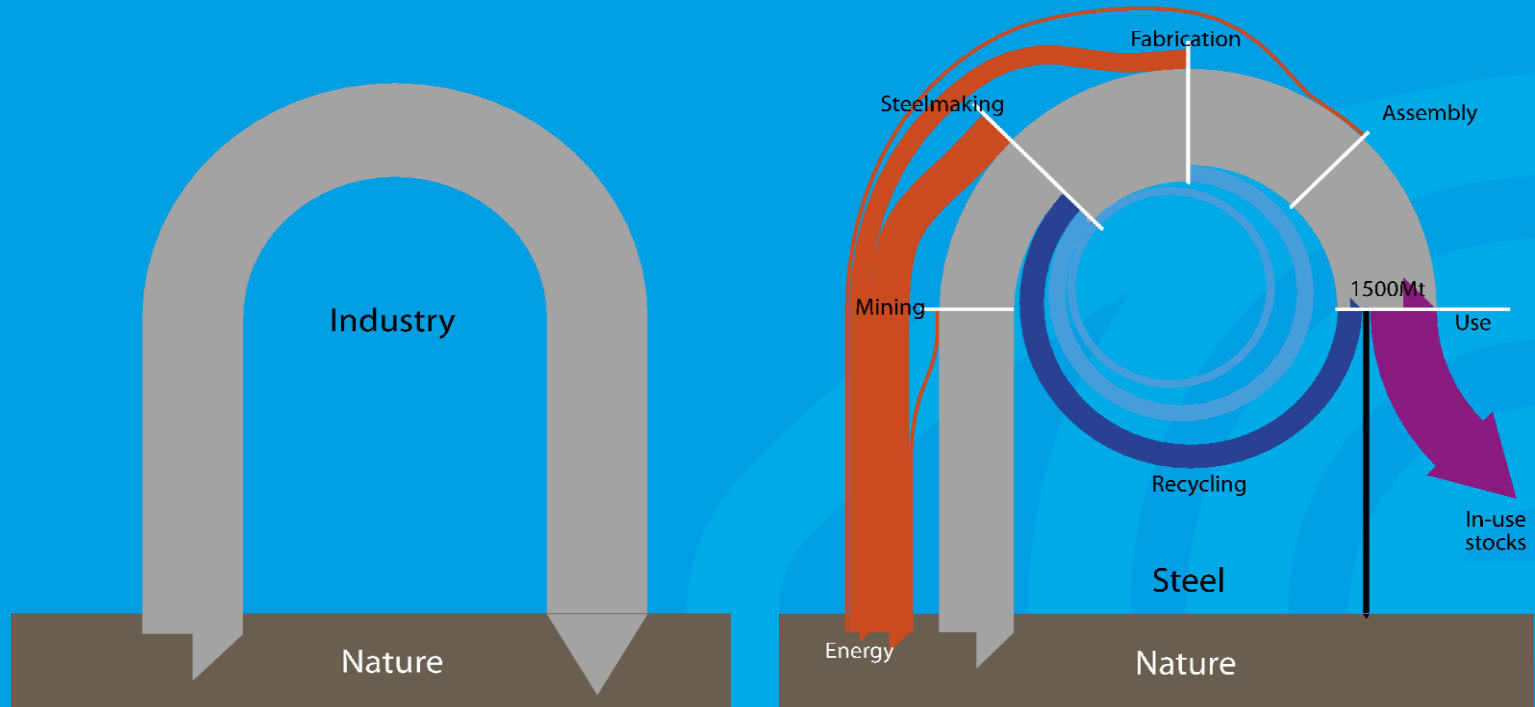

An elegant solution... (by Jonathan Cullen 2017)

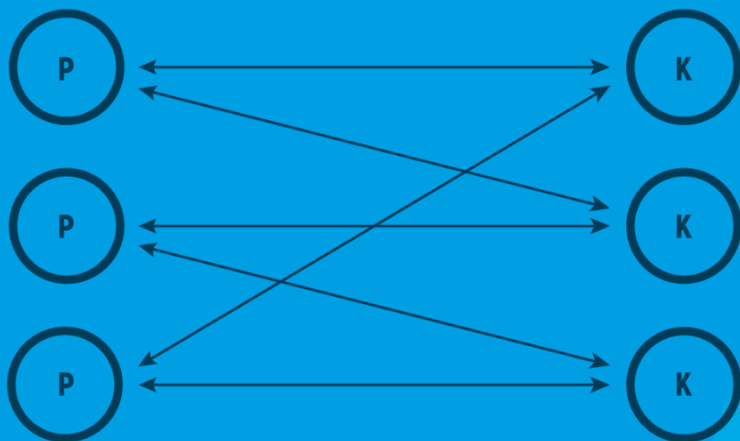
... the current reality (by Jonathan Cullen 2017)

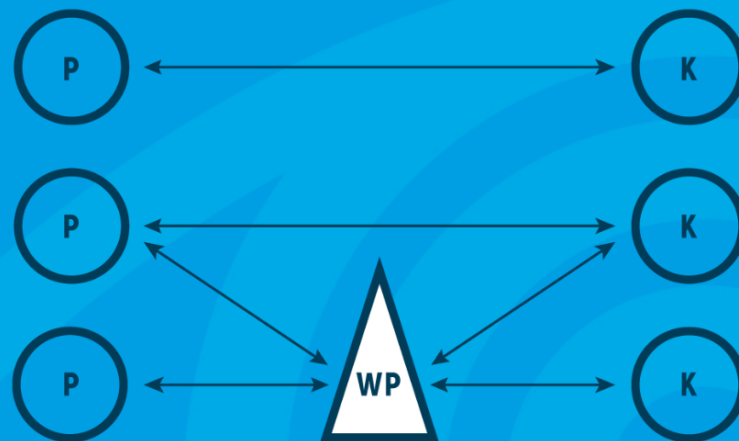

Wyłanianie się globalnych wirtualnych platform usługowych

FAZA WYJŚCIOWA

FAZA PRZEJŚCIOWA

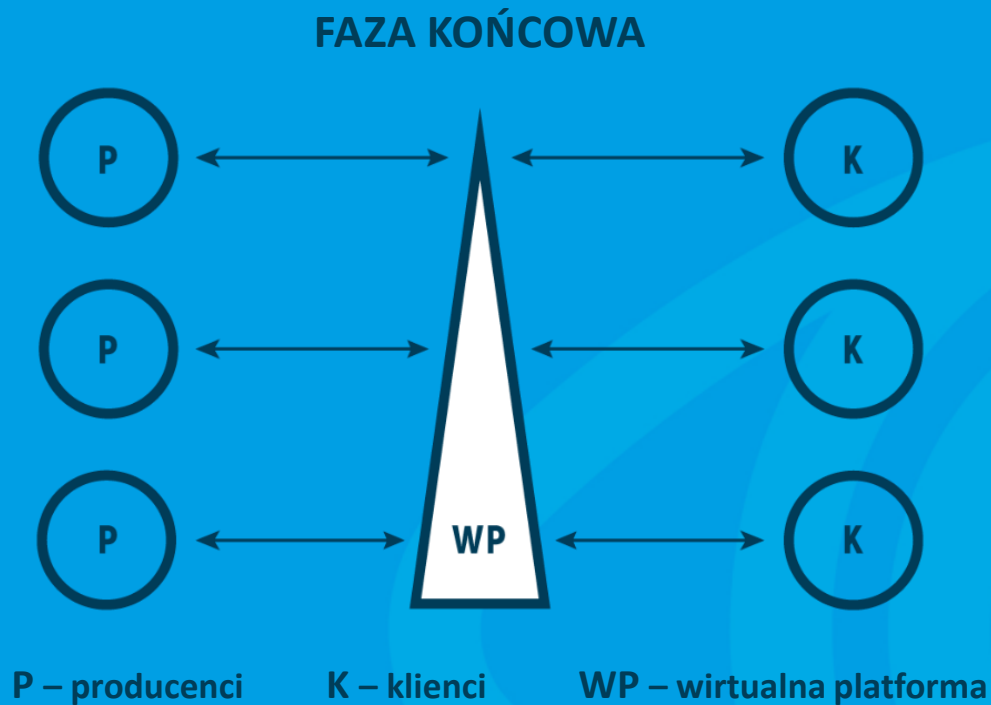
P – producenci

K – klienci

WP – wirtualna platforma

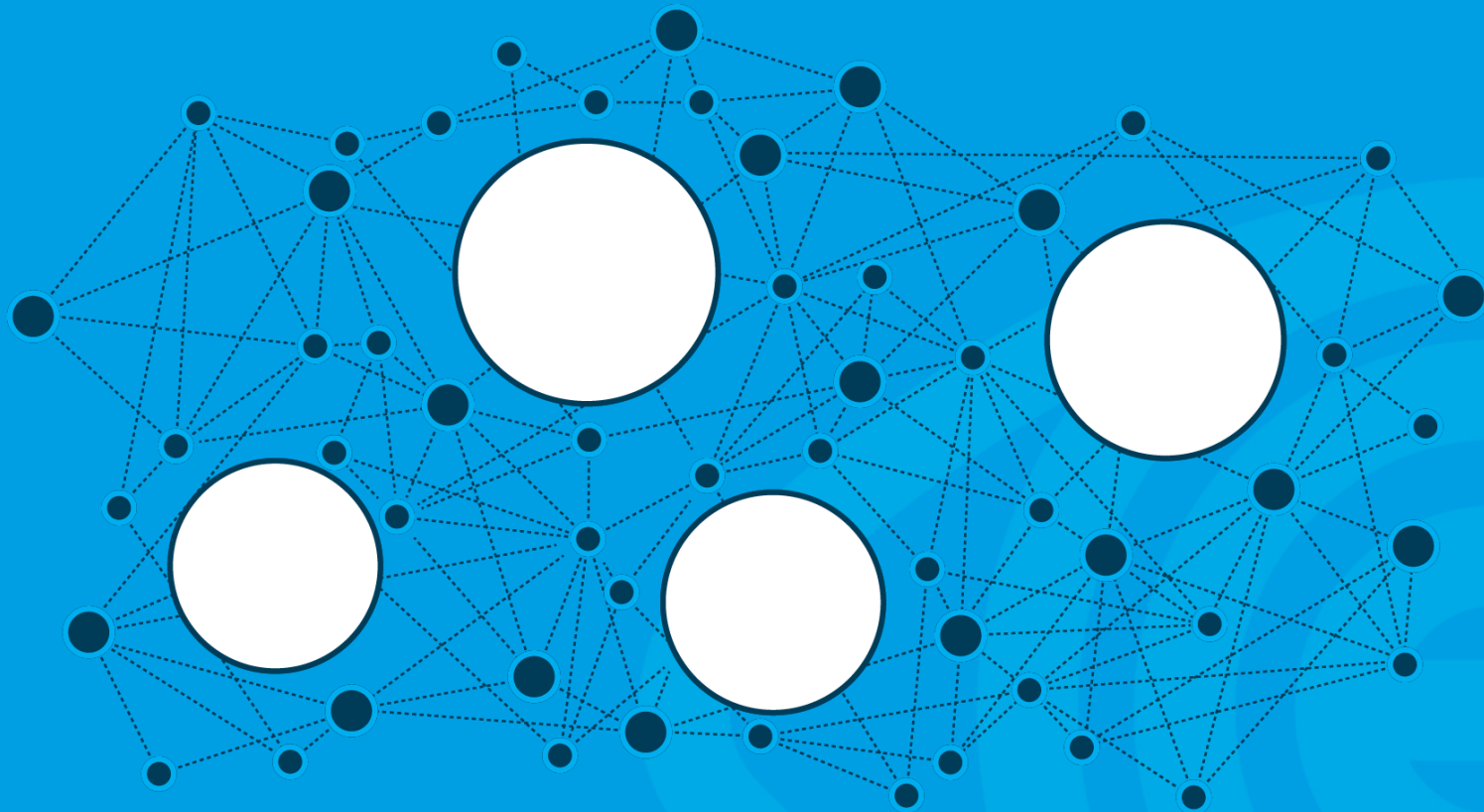

Wyłanianie się globalnych wirtualnych platform usługowych

Pole grawitacyjne oportunistycznej gry rynkowej (2)

Zamknięta społeczna czasoprzestrzeń jest czasoprzestrzenią korzystania z dostępnych zasobów, czasoprzestrzenią użycia, w której zanika współodpowiedzialność. Otwarta społeczna czasoprzestrzeń jest czasoprzestrzenią wytwarzania zasobów, w której współodpowiedzialność jest przyjmowana. W zamkniętej czasoprzestrzeni nie da się zapobiegać nadmiernej eksploatacji zasobów, ponieważ dominuje w niej orientacja na teraźniejszość a współodpowiedzialność słabnie. Liczy się przede wszystkim zwrot z posiadanego kapitału.

Błędne koło

SPIRALA REGRESYWNA

W gospodarce występuje ruch spiralny, który może prowadzić do powiększania lub pomniejszania dostępnych dla działalności gospodarczej zasobów

Na ogół bieżące korzyści przesłaniają niekorzystne następstwa, zwłaszcza jeśli te drugie pojawiają się ze znacznym opóźnieniem

Okrężność działań i następstw jest wpisana w naturę świata

To, że tego nie dostrzegamy i nie rozumiemy, wynika zarówno z braku wyobraźni i odpowiedzialności, jak deficytu perspektyw i narzędzi poznawczych

Rozwojowa okръżność

SPIRALA ROZWOJU

- tu się pojawia wymiar czasu
- spiralność stwarza nowe możliwości działania, bowiem działanie spirali rozwoju oznacza kreowanie nowych dotychczas nie występujących relacji społecznych
- to nie jest pętla, to nieodwracalna rozwojowa zmiana

Uczestnicy rynku mogą nie być tego świadomi, ale w rezultacie, nie dostrzegają konsekwencji swych działań i funkcjonowania określonej formy gospodarki rynkowej. Te konsekwencje jednak występują się spiralnie kumulują, co ciągnie gospodarkę albo w górę (rozwój), albo w dół (regres). Można jednak tak kształtować społeczną czasoprzestrzeń, w której obieg gospodarczy zachodzi, tak, aby wywoływać rozwój a nie regres. Nie jest to jednak możliwe bez aksjonormatywnego dyskursu, ukierunkowanego na formowania określonego ładu aksjonormatywnego i ekonomicznego imaginarium.

Konkluzje

Dopiero wprowadzając do formowania wielowymiarowej przestrzeni wymiaru czasu, otwieramy ścieżkę rozwoju – ścieżkę do przyszłości. Uspójnianie wielowymiarowego skalowania przestrzeni wymaga zatem dynamiki i tylko takie ujęcie stwarza podstawy do zachowania równowagi. Potrzebujemy diachronii, aby móc zmierzać do synchronii - bez tego jakakolwiek organizacja, może się rozrastać, ale nie rozwijać. Jeśli natomiast tylko się rozrasta, to zawsze doprowadzi to do katastrofального zachwiania równowagi i zapaści.

Konkluzje (2)

Wyróżniłem różne formy społecznej czasoprzestrzeni gospodarowania: (i) transakcyjną linearność, (ii) obieg zamknięty, (iii) obieg otwarty oraz (iv) rozwojową okръżność. Efektywność zamyka się w dwóch pierwszych formach. Produktywność wymaga trzeciej i nadaje czwartej rozwojowy wektor. Dwie pierwsze formy bazują na technologii i transakcyjności. Można spojrzeć na nie jako swoisty ciąg technologiczny, którym da się zarządzać obiektowo i parametrycznie. Sterowanie obiektowe, parametryczne może zapewnić sprawność, ale nigdy innowacyjność. Innowacyjność dokonuje się na krawędziach otwartej czasoprzestrzeni.

Konkluzje (3)

Trzecia forma społecznej czasoprzestrzeni gospodarowania przebiega w określonym systemie społeczno-gospodarczym i jej podtrzymywanie wymaga regulacji. Czwarta nie może zostać zaprojektowana, wyłania się w następstwie przyjęcia określonego ekonomicznego imaginariu, które jest następstwem dyskursu aksjonormatywnego. Destrukcja normatywności wyklucza wyłonienie się rozwojowej okръżności.

Dziękuję za uwagę